

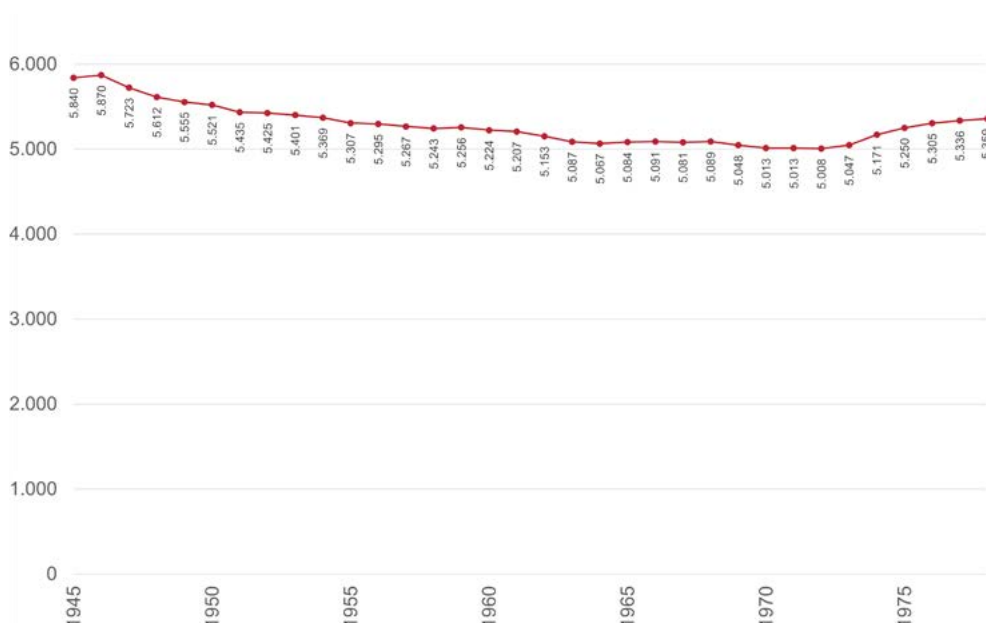
Moerbeke*

Lotte Van Attenhoven

Moerbeke is niet de kleinste, maar wel de dunstbevolkte gemeente van het Waasland. Samen met Lokeren vormt ze de westelijke poort van het Waasland en daarmee bevindt Moerbeke zich nog in de invloedssfeer van Gent. De Moervaart, de teloorgegangene suikerindustrie en een uitgesproken landelijk karakter tekenen de Waaslandgemeente.

*Vanaf 1 januari 2025 fuseren Moerbeke en Lokeren tot één gemeente. De informatie in dit boek blijft echter relevant.

Grafiek 1Totale bevolkingsaantal in Moerbeke, 1945-1978.¹

Een klein dorp met een beperkte immigratie, 1945-1978

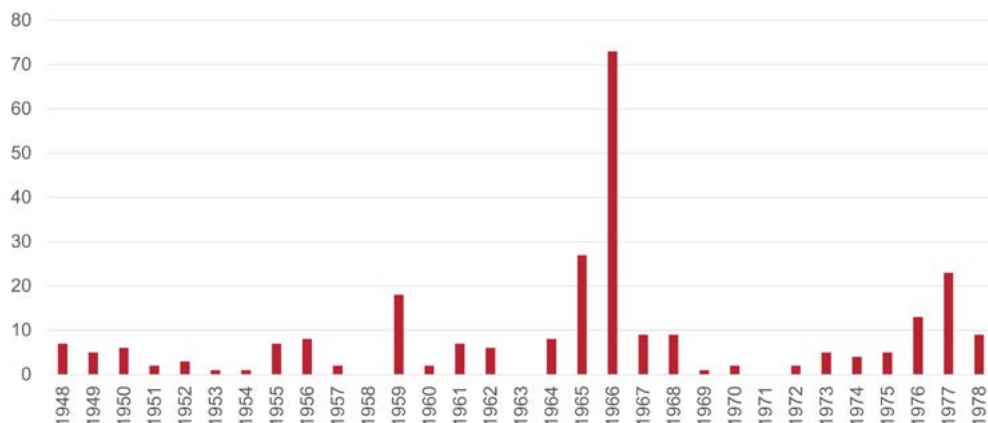
In 1945 telde Moerbeke 5.840 inwoners. In tegenstelling tot de andere gemeenten uit de regio nam de bevolking er in de naoorlogse periode af. Tot 1972 daalde het bevolkingsaantal tot 5.008, om daarna opnieuw toe te nemen. In 1978 telde de gemeente 5.359 inwoners, maar dat was nog steeds minder dan bij de bevrijding.² Kruibeke was Moerbeke toen ruim voorbijgestoken met 6.934 inwoners.³

De afname van de Moerbeekse bevolking tijdens deze periode was opvallend. Mogelijk was er onvoldoende tewerkstelling. De immigratie naar Moerbeke zorgde evenmin voor een hoger bevolkingsaantal. Tussen 1948 en 1978 kwamen er 294 nieuwkomers naar de gemeente. Dat lag tussen het niveau van Kruibeke, waar gedurende deze periode 154 nieuwkomers aankwamen, en de op 9 kilometer gelegen buurgemeente Stekene, waar in een kortere tijdspanne van 20 jaar 355 nieuwkomers waren.⁴

In tegenstelling tot in Kruibeke en Stekene was de Moerbeekse migratie beperkt tot Nederlanders en Fransen.

In tegenstelling tot in Kruibeke en Stekene was de Moerbeekse migratie beperkt tot Nederlanders en Fransen (grafiek 3). Gastarbeidersmigratie vanuit het Middellandse Zeegebied was in Moerbeke niet aanwezig in deze periode.

Moerbeke ontving tijdens de eerste 30 jaar na de Tweede Wereldoorlog jaarlijks tussen de 1 en de 9 nieuwkomers, met uitzondering van enkele piekjaren. Zoals grafiek 2 aantoont, was 1966 een jaar met een uitzonderlijk hoog aantal van 73 nieuwkomers in de gemeente. Uit de bevolkingsstatistieken bleek dat het voornamelijk om Franse migranten ging,

58 personen of 80% van het aantal nieuwkomers dat jaar (grafiek 3). Door de afwezigheid van de Moerbeekse vreemdelingenregisters konden we jammer genoeg niet precies achterhalen wat de verklaring was van deze plotse instroom. Een mogelijke verklaring zou een gerichte campagne kunnen geweest zijn om Noord-Franse arbeiders te rekruteren voor de Moerbeekse suikerindustrie.⁶ Typerend voor alle Wase gemeenten die grensden aan Nederland was de sterke instroom vanuit het noordelijke buurland. Nederlanders vormden dan ook de grootste groep nieuwkomers in de gemeente. Hoewel de jaarlijkse instroom zich beperkte tot maximaal 9 migranten – met uitzondering van 1977, toen 13 Nederlanders zich in Moerbeke vestigden – was er een voortdurende komst van Nederlanders. We kunnen vermoeden dat grensarbeid hierin een rol speelde. Tussen 1948 en 1978 vertegenwoordigden de Nederlanders 48% (of 128 in absolute aantallen) van het totale aantal nieuwkomers in Moerbeke. Het zuidelijke buurland Frankrijk vormde het herkomstgebied van de tweede grootste groep

Moerbeekse immigranten. De Fransen kwamen eerder in grotere groepen naar Moerbeke, geconcentreerd in een aantal jaren. Het gros van hen kwam tijdens de jaren 1960 aan. In 1959 ontving Moerbeke 17 Franse nieuwkomers, in 1965 18, in 1966 58, in 1967 7 en in 1968 nog 1 Franse migrant. Tot slot werden nog 4 Franse migranten opgetekend in 1977. Dit resulteerde in een totaal van 104 Franse nieuwkomers gedurende de volledige periode, of 39% van alle nieuwkomers. De overige 33 migranten die tussen 1948 en 1978 aankwamen in Moerbeke, kwamen als enkeling. Tot 1960 kwamen er 1 Duitse, 1 Joegoslavische en 1 Congolese nieuwkomer naar de gemeente. Er arriveerden eveneens 2 Britse immigranten en 2 immigranten 'uit andere landen van Europa'. Tijdens de jaren 1960 arriveerden in Moerbeke, behalve de Nederlandse en Franse nieuwkomers, ook nog 4 Duitsers, 2 Spanjaarden, 1 immigrant uit een niet gespecificeerd Europees land en 1 Pool. In de jaren 1970 kwamen tot slot nog 1 Brit, 3 Fransen, 1 Italiaan, 1 Zwitser, 1 immigrant uit een ander Afrikaans land dan Congo en 2 uit Azië.

Een mogelijke verklaring voor de alles bij elkaar genomen geringe migratie naar de gemeente zou de beperkte werkgelegenheid kunnen zijn, die gold voor alle noordelijke Wase gemeenten in de naoorlogse periode.

Een mogelijke verklaring voor de alles bij elkaar genomen geringe migratie naar de gemeente zou de beperkte werkgelegenheid kunnen zijn, die gold voor alle noordelijke Wase gemeenten in de naoorlogse periode. Van oudsher was Moerbeke een landbouwgemeente (met daarbij een suikerfabriek). Door de mechanisering van de landbouw tijdens de jaren 1950 en 1960 verminderde de nood aan mankracht, waardoor beroepen zoals landarbeiders en landwerkers verdwenen.⁷ Moerbeke kreeg daardoor het karakter van een woongemeente.⁸

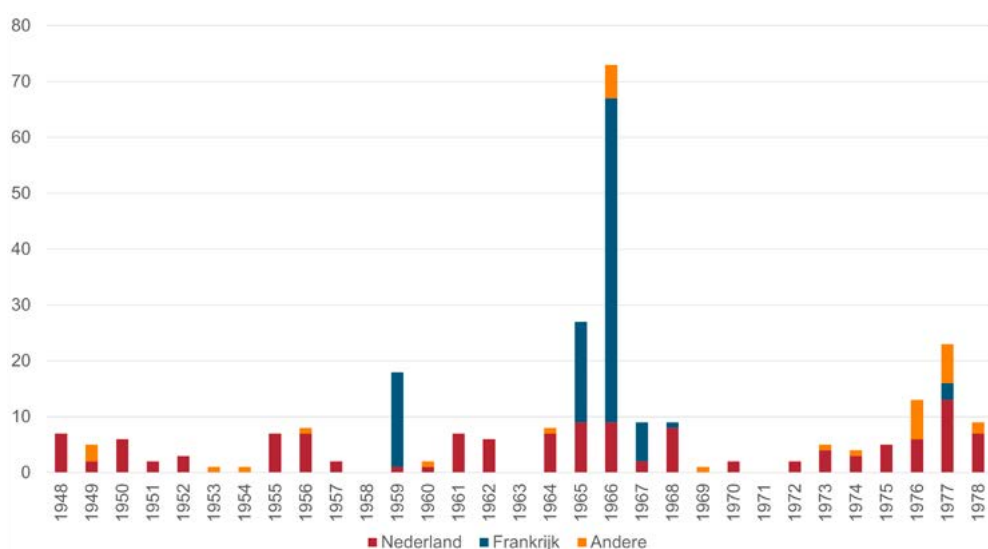
De immigratie blijft beperkt en de migrantengemeenschap klein, 1980-2000

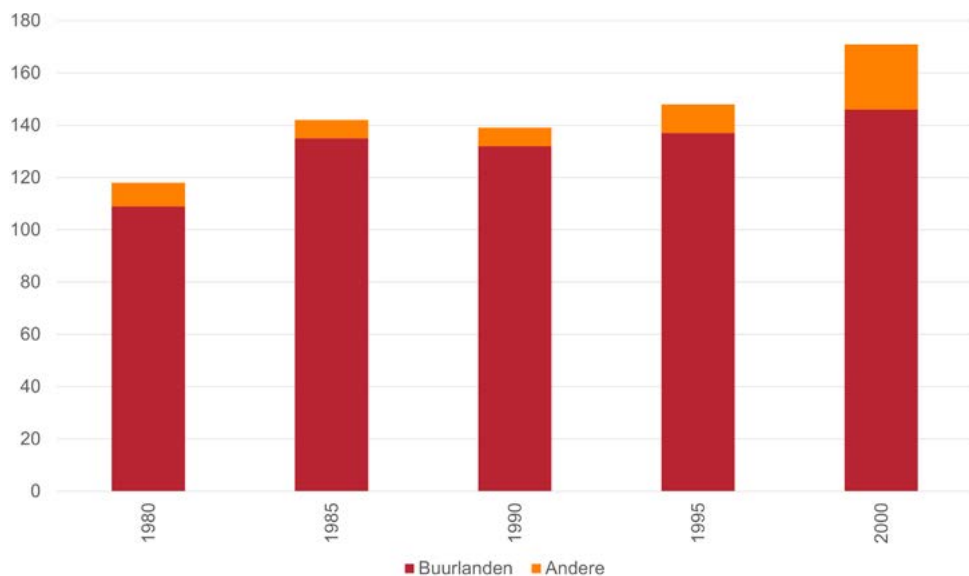
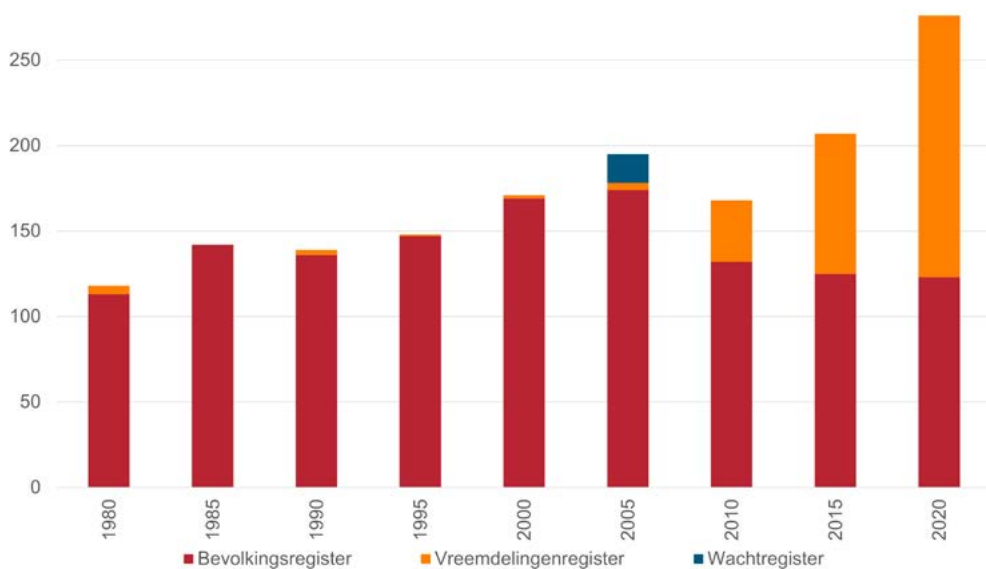
Tussen 1974 en 1977 kwamen er ook 10 Turkse nieuwkomers aan in de gemeente. In vergelijking met gemeenten als Stekene en Sint-Gillis-Waas was deze vroegste Moerbeekse gastarbeidersmigratie echter laat en nog steeds zeer beperkt.

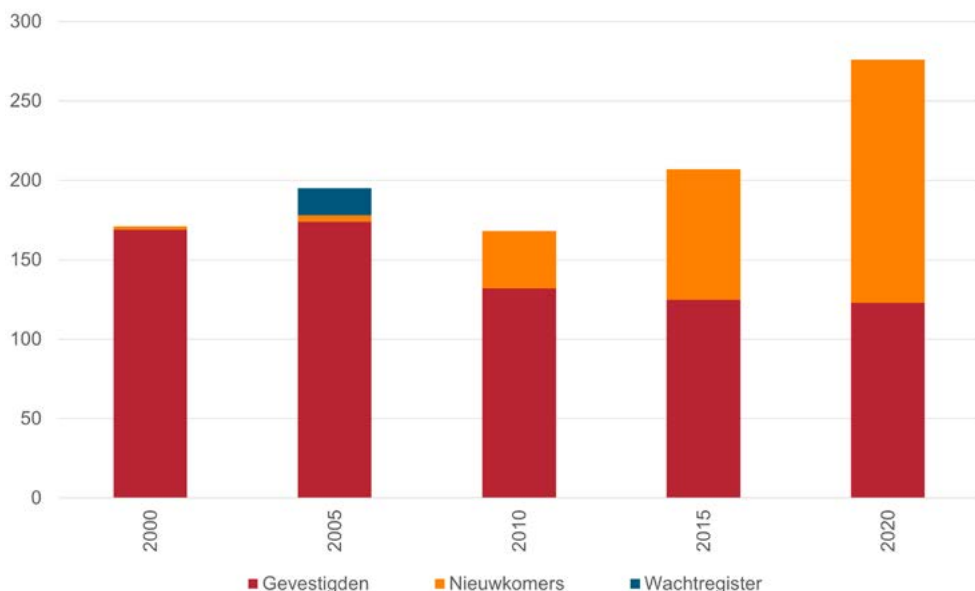
De internationale migratiestromen bleven in Moerbeke ook in de jaren 1980 en 1990 erg beperkt. Zoals grafiek 4 illustreert, bestond de aanwezige niet-Belgische bevolking in de gemeente tot 2000 voornamelijk uit niet-Belgen die al langere tijd in België verbleven.

Grafiek 3

Belangrijkste nationaliteiten van nieuwkomers in Moerbeke, 1948-1978.⁹

Grafiek 4Aanwezige niet-Belgen naar herkomst in Moerbeke, 1980-2000.¹⁰**Grafiek 5**Aanwezige niet-Belgen in Moerbeke, 1980-2020.¹¹

Grafiek 6Aanwezige niet-Belgische bevolking in Moerbeke, 2000-2020.¹²

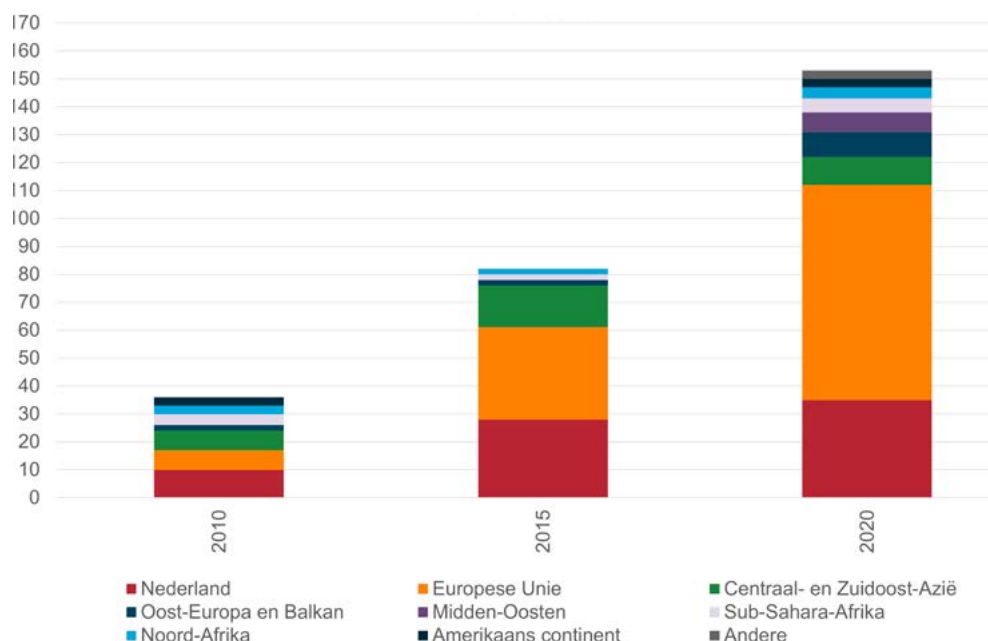
Het merendeel was ingeschreven in het bevolkingsregister, wat betekende dat zij al meer dan 3 of 5 jaar in België verbleven. Het aantal nieuwkomers in deze periode beperkte zich tot maximaal 3 personen om de 5 jaar. In 1980 woonden er 4 Nederlandse nieuwkomers en 1 Japanse nieuwkomer in de gemeente. 10 jaar later, in 1990, waren 1 Nederlander, 1 Luxemburger en 1 Française recent aangekomen in Moerbeke. Tussen 1990 en 1995 had er zich nog 1 Nederlander gevestigd en in 2000 waren er nog 1 Duitser en 1 Nederlander aangekomen in de gemeente.¹³ Tot aan het nieuwe millennium beperkte de instroom van nieuwkomers zich voornamelijk tot migranten uit de buurlanden.

Grafiek 5 geeft een overzicht van de inwoners ingeschreven in zowel het vreemdelingenregister als het bevolkingsregister. Deze grafiek geeft dus niet alleen de nieuwkomers, maar alle niet-Belgen in de gemeente weer.

De groep Nederlandse migranten bleef met voorsprong de grootste groep niet-Belgen. In 1980 maakten ze 86% uit van de

niet-Belgen in Moerbeke. In 2000 was hun aandeel in verhouding tot de andere niet-Belgische inwoners licht afgenomen, maar vormden ze nog steeds 74% van de niet-Belgische bevolking.

Deze daling in verhouding tot de andere nationaliteitsgroepen was een gevolg van de langzaam toenemende diversificatie van de niet-Belgische inwonersgroep tijdens de jaren 1980 en 1990. In 1980 woonden er 8 verschillende buitenlandse nationaliteiten in Moerbeke. Aan het begin van het nieuwe millennium was het aantal nationaliteiten toegenomen tot 17.¹⁴ De diversificatie van deze nationaliteiten was echter geen gevolg van de immigratie uit het buitenland. De nieuwkomers kwamen in deze periode immers uit de buurlanden, waarvan de nationaliteit al in Moerbeke aanwezig was. De diversificatie van nationaliteiten kwam er door intra-Belgische migratie van gevestigde migranten die al langere tijd in België woonden, maar besloten om naar Moerbeke te verhuizen.

Tijdens de jaren 2010 trad er met andere woorden een verschuiving op binnen de migrantenpopulatie van Moerbeke.

Zoals grafiek 5 aantoont, woonden er aan het begin van het nieuwe millennium slechts 25 migranten in de gemeente die niet vanuit de buurlanden waren gemigreerd. In 2000 woonden er in Moerbeke 9 niet-Belgen komende uit Europese lidstaten: 6 Spanjaarden en 3 Italianen. Verder woonden er nog enkele gevestigde niet-Belgen uit Oost-Europese landen: 1 Pool, 1 Roemeen, 1 Rus en 1 persoon die geregistreerd stond als een inwoner van een voormalige Sovjetrepubliek. Moerbeke

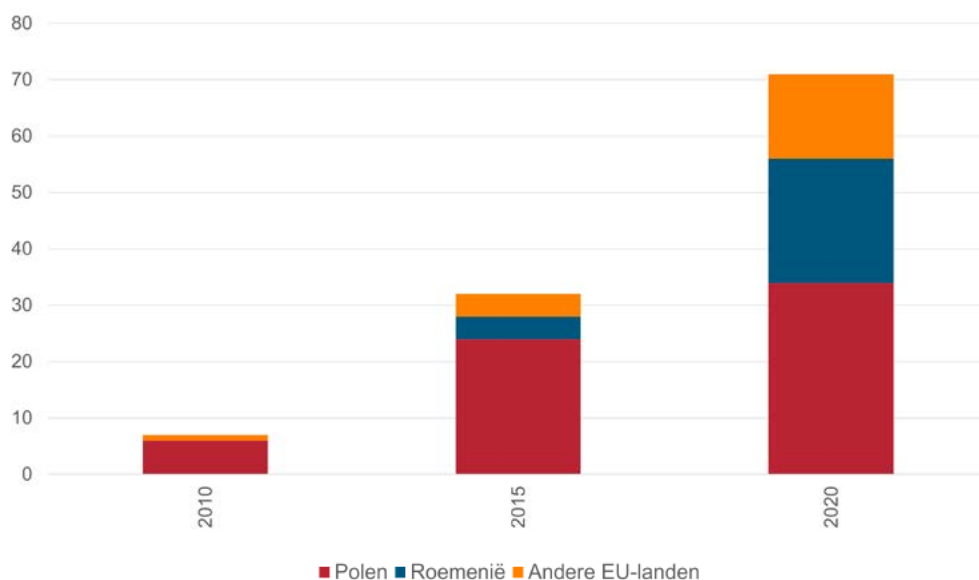
kende ook een kleine aanwezigheid van gevestigden die in het verleden migreerden uit Noord-Afrika, in de persoon van 7 Marokkanen en 1 Egyptenaar. Tot slot woonden er in 2000 ook nog 1 Japanner, 1 Turk en 1 Amerikaan in de gemeente.

De internationale migratie bereikt ook Moerbeke, 2000-2020

Tussen 2000 en 2005 kwamen 19 nieuwkomers in Moerbeke aan, waarvan 17 personen met een vluchtelingenstatus. Deze laatste werden ingeschreven in het wachtregister. In de daaropvolgende 15 jaar nam het aantal nieuwkomers stelselmatig toe, waardoor de nieuwkomersbevolking doorgroeide naar 36 in 2010 en verder naar 82 in 2015. In 2020 overschreed het aantal nieuwkomers dat recent naar België migreerde zelfs het aantal gevestigden in de gemeente. Op dat moment woonden er 153 nieuwkomers in Moerbeke, tegenover 123 gevestigden.

Grafiek 7b

Stijging van Poolse en Roemeense nieuwkomers binnen herkomstgroep Europese Unie in Moerbeke, 2010-2020.¹⁶

Tijdens de jaren 2010 trad er met andere woorden een verschuiving op binnen de migrantenpopulatie van Moerbeke. Tussen 1980 en 2005 vertegenwoordigden de gevestigde migranten – zij die reeds 3 of 5 jaar op Belgisch grondgebied woonden – het merendeel van de niet-Belgische bevolking in Moerbeke. Dat veranderde geleidelijk en tussen 2010 en 2020 draaide de verhouding om, en kwamen er meer nieuwe migranten in Moerbeke aan dan er al verbleven.

Deze ommekeer in de verhouding van de gevestigde niet-Belgen en de nieuwkomerspopulatie hield verband met de internationale migratie die nu voor het eerst ook Moerbeke bereikte. In de andere Wase steden en gemeenten was dat al (veel) vroeger het geval.

De Nederlanders bleven ook tussen 2010 en 2020 in absolute aantallen de grootste nieuwkomersgroep. Wanneer we de herkomstregio's bekijken, vormden personen uit andere Europese lidstaten (zonder Nederland) de grootste nieuwkomersgroep.

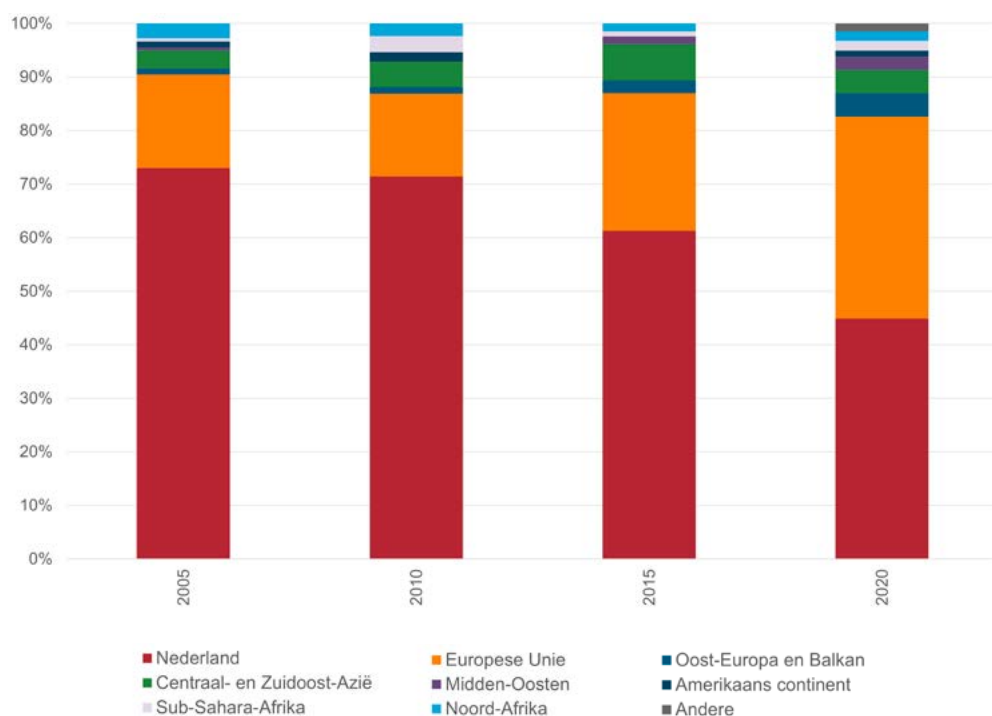
Tussen 2010 en 2015 steeg het aantal nieuwkomers uit EU-landen van 7 naar 33. In de daaropvolgende 5 jaar steeg dit verder tot 77 inwoners in Moerbeke.

De Polen waren in grote mate verantwoordelijk voor deze stijging. Polen trad in 2004 toe tot de Europese Unie (EU) en in 2007 tot de Schengenzone. In 10 jaar tijd steeg het aantal Poolse nieuwkomers van 6 aanwezigen in 2010 naar 34 aanwezigen in 2020. In 2015 vormden zij 29% (of 84 in absolute aantallen) van het totale aantal nieuwkomers in de gemeente.

Een tweede nationaliteitsgroep die de stijging van nieuwkomers uit de EU beïnvloedde, waren de Roemenen. Vooral na 2015: op 5 jaar tijd kwamen 18 Roemeense nieuwkomers aan in de gemeente. Ook kende de gemeente tussen 2015 en 2020 een kleine instroom van nieuwkomers uit Oost-Europa (meer bepaald 1 Oekraïner) en uit de Balkanlanden die niet tot de EU hoorden: Kosovo (1), Albanië (1) en Servië (6).

Grafiek 8

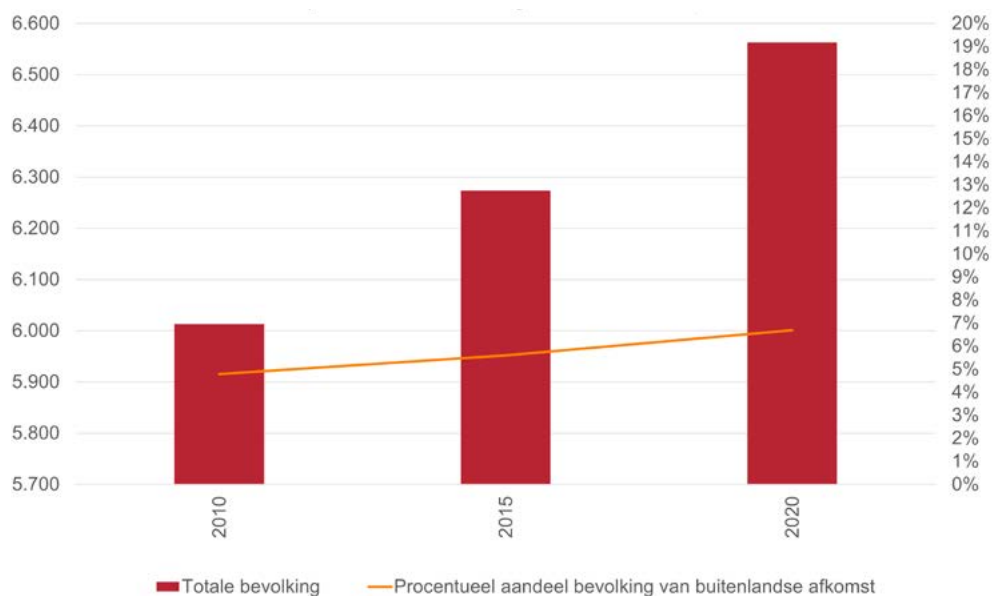
Procentueel aandeel van niet-Belgen per herkomstregio in Moerbeke, 2005-2020.¹⁷

Zoals grafiek 8 laat zien, bleven nieuwkomers uit andere herkomstregio's dan de EU getalsmatig beperkt tot enkelingen. Tussen 2010 en 2015 was er een kleine stijging van nieuwkomers uit Centraal- en Zuidoost-Azië. De 15 aanwezige nieuwkomers in 2015 kwamen respectievelijk uit Kirgizië (2), Sri Lanka (1), Thailand (5), de Filipijnen (1), Kazachstan (3) en Afghanistan (3). In diezelfde periode was er ook een kleine toename van nieuwkomers uit het Midden-Oosten: 1 Irakees en 6 Syriërs, waarvan 3 vluchtelingen. In verhouding tot andere Wase gemeenten bleef de komst van internationale nieuwkomers buiten de EU in Moerbeke zeer beperkt.

Die tendens weerspiegelde zich ook in de aanwezige niet-Belgische bevolking (nieuwkomers en gevestigden). Grafiek

8 toont de herkomstregio's van de niet-Belgische migrantenpopulatie. Nederlandse niet-Belgen blijven duidelijk de meerderheid van de Moerbeekse migrantengemeenschap vormen. De stijging van de inwoners uit EU-lidstaten was voornamelijk het gevolg van de nieuwkomers uit Polen en Roemenië. De overige herkomstregio's bleven (in 2020) beperkt tot 12 aanwezigen uit Oost-Europese en Balkanlanden, 12 inwoners uit Centraal- en Zuidoost-Azië, 7 uit het Midden-Oosten, 3 vanuit het Amerikaanse continent, 5 uit landen in Sub-Sahara-Afrika en tot slot 5 uit Noord-Afrikaanse landen (grafiek 8). Deze aantallen zijn te beperkt om te kunnen spreken van een migrantengemeenschap. Tot slot bekijken we de evolutie van het totale aantal personen van buitenlandse

De relatief lage buitenlandse bevolkingsgraad van Moerbeke was vergelijkbaar met die van de andere kleinere Wase gemeenten, maar lag een stuk beneden het aandeel in de grotere centra zoals Lokeren en Sint-Niklaas.

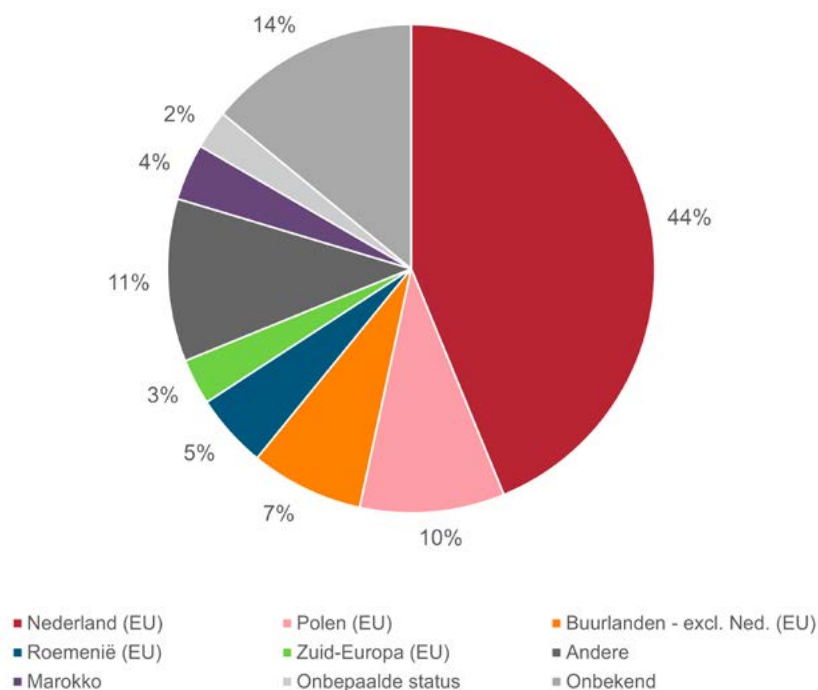
afkomst in Moerbeke tussen 2010 en 2020. Hiervoor kijken we naar het totale aantal Moerbekenaars die niet in België geboren

waren, een groep die de nieuwkomersbevolking en gevestigden die niet de Belgische nationaliteit verwierven omvatte, én de inwoners die zich lieten naturaliseren.

In grafiek 9 zien we de verhouding van de bevolking van buitenlandse afkomst ten overstaan van de totale populatie in Moerbeke. Hieruit blijkt dat de totale bevolking van buitenlandse afkomst in 2010 slechts 5% vertegenwoordigde, om in de daaropvolgende 10 jaar te stijgen naar 7%. Deze procentuele stijging werd veroorzaakt door de natuurlijke aangroei van de niet-Belgische bevolking alsook door de lichte stijging van de internationale migratiestromen. De relatief lage buitenlandse bevolkingsgraad van Moerbeke was vergelijkbaar met die van de andere kleinere Wase gemeenten, maar lag een stuk beneden het aandeel in de grotere centra zoals Lokeren

Grafiek 10

Procentueel aandeel bevolking van buitenlandse afkomst op totale bevolking in Moerbeke, 2010-2020.¹⁸

Belangrijkste nationaliteiten van totale bevolking van buitenlandse afkomst in Moerbeke, 2020.¹⁹

Concluderend kunnen we stellen dat er zich vooral een Nederlandse migrantengemeenschap gevormd had in Moerbeke. Zoals grafiek 10 aantoont, was 44% van de totale bevolking van buitenlandse afkomst Nederlands en de Moerbeekse Nederlanders vormden ook een bevolkingsgroep die historisch geworteld was. Migratie vanuit Nederland was een constante geweest in de naoorlogse geschiedenis van Moerbeke, wat als grensgemeente ook verklaarbaar was. De inwoners met Poolse achtergrond vormden in 2020 de tweede grootste groep personen van buitenlandse afkomst.

Vermits deze groep in absolute aantallen slechts 41 personen omvatte, was er een eerder kleine gemeenschap gevormd. Van de totale populatie van buitenlandse afkomst kwam 69% uit andere Europese lidstaten dan Polen en Nederland, of 294 personen in totaal. Maar voor de overige herkomstlanden kunnen we niet spreken over een gevormde migrantengemeenschap, omdat er steeds slechts enkele landgenoten op het grondgebied van de gemeente aanwezig waren. Moerbeke – de dunstbevolkte gemeente van het Waasland – kende daarmee ook de minste diversificatie in zijn bevolking: 53 nationaliteiten, maar vele slechts door een enkeling vertegenwoordigd. Zowel de gastarbeidersmigratie als de 21ste-eeuwse vluchtelingenmigratie waren in grote mate aan Moerbeke voorbijgegaan.

Eindnoten

- 1 Bron: Jaarverslagen van de gemeente Moerbeke, 1945-1978.
- 2 Bron: Jaarverslagen van de gemeente Moerbeke, 1945-1978.
- 3 Bron: Jaarverslag van de gemeente Kruibeke, 1976.
- 4 Bron: Jaarverslagen van de gemeente Kruibeke, 1945-1976; Jaarverslagen van de gemeente Stekene, 1948-1969.
- 5 Bron: Bevolkingsstatistiek van de gemeente Moerbeke, 1948-1978.
- 6 Informatie van Heemkring ERCUS, Moerbeke.
- 7 Hesters, *Moerbeke-Waas*, 326-331.
- 8 Informatie van Heemkring ERCUS, Moerbeke.
- 9 Bron: Bevolkingsstatistiek van de gemeente Moerbeke, 1948-1978. Onder de noemer 'andere' werden volgende nationaliteiten onderverdeeld, met telkens het totaal aantal aangekomen in de periode 1948-1978: Duitsland (5), Groot-Brittannië en Ierland (3), Spanje (2), Italië (1), Zwitserland (1), Polen (1), Joegoslavië (1), Andere landen van Europa (3), Turkije (10), Verenigde Staten van Amerika (1), Belgisch-Congo (1), andere landen uit Afrika (2), andere landen uit Azië (2).
- 10 Bron: Vijfjaarlijkse cijferreeksen uit het Rijksregister, gemeente Moerbeke, 1980-2000. Het gaat om volgende cijfers: 1980: n=118, 1985: n=142, 1990: n=139, 1995: n=148, 2000: n=171. Landen onderverdeeld bij noemer 'andere': Turkije, Japan, Italië, staatloos, Tunesië, Canada, Verenigd Koninkrijk, Singapore, Mauritius, Colombia, Russische Federatie, Marokko, Verenigde Staten van Amerika, Egypte, Roemenië, Polen, USSR, Oekraïne, Spanje.
- 11 Bron: Vijfjaarlijkse cijferreeksen uit het Rijksregister, gemeente Moerbeke, 1980-2020. Het gaat om volgende cijfers: 1980: n=118, 1985: n=142, 1990: n=139, 1995: n=148, 2000: n=171, 2005: n=195, 2010: n=168, 2015: n=207, 2020: n=276.
- 12 Bron: Vijfjaarlijkse cijferreeksen uit het Rijksregister, gemeente Moerbeke, 2005-2020; Inwoners ingeschreven in het wachtregister van de gemeente Moerbeke, 2005-2020, geraadpleegd via <https://provincies.incijfers.be/databank> op 13 juni 2023. Het gaat om volgende cijfers: 2000: n=171, 2005: n=195, 2010: n=168, 2015: n=207, 2020: n=276.
- 13 Bron: Vijfjaarlijkse cijferreeksen uit het Rijksregister, gemeente Moerbeke, 1980-2000.
- 14 Bron: Vijfjaarlijkse cijferreeksen uit het Rijksregister, gemeente Moerbeke, 1980-2000.
- 15 Bron: Vijfjaarlijkse cijferreeksen uit het Rijksregister, gemeente Moerbeke, 2005-2020. Het gaat om volgende cijfers: 2010: n=36, 2015: n=82, 2020: n=153.
- 16 Bron: Vijfjaarlijkse cijferreeksen uit het Rijksregister, gemeente Moerbeke, 2005-2020. Het gaat om volgende cijfers: 2010: n=7, 2015: n=32, 2020: n=71.
- 17 Bron: Vijfjaarlijkse cijferreeksen uit het Rijksregister, gemeente Moerbeke 2005-2020. Het gaat om volgende cijfers: 2005: n=178, 2010: n=168, 2015: n=207, 2020: n=276. Onder de noemer 'andere' – enkel in 2020 – werden volgende landen onderverdeeld: Zwitserland en Verenigd Koninkrijk.
- 18 Bron: Inwoners naar geboortenationaliteit (incl. W.R.), gemeente Moerbeke, 2010-2020, geraadpleegd via <https://provincies.incijfers.be/databank> op 20 juni 2023. Het gaat om volgende cijfers: 2010: n=288, 2015: n=351, 2020: n=439.
- 19 Bron: Inwoners naar geboortenationaliteit (incl. W.R.), gemeente Moerbeke, 2020, geraadpleegd via <https://provincies.incijfers.be/databank> op 20 juni 2023 (n=437). De website provincies.incijfers.be geeft slechts voor 367 personen een gedetailleerd overzicht van de herkomstlanden. De overige 60 personen waarvoor geen specifieke informatie over het herkomstland beschikbaar was, werden onderverdeeld onder de noemer 'onbekend'. Onder de noemer 'andere' werden volgende nationaliteiten onderverdeeld: Afghanistan (5), Filipijnen (6), Joegoslavië (5), Syrië (6), Thailand (7), Turkije (8).

“Mijn heden en toekomst zijn hier, Syrië ligt in mijn verleden.”

Mohammed

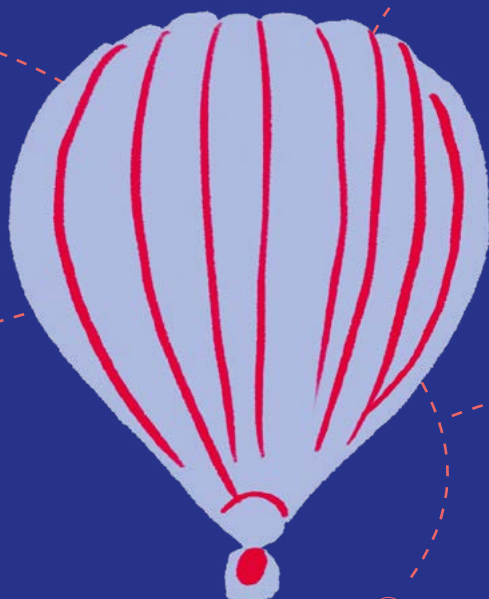
Leeftijd 36

Land van herkomst Syrië

Woont in Moerbeke

Ik vluchtte in 2012 uit Syrië, ongeveer een jaar nadat de eerste protesten uitbraken. In maart 2011 kwamen Syriërs vreedzaam op straat om te betogen voor meer basisrechten en economische hervormingen. Maar al snel sloeg het regime die protesten met geweld neer. De situatie escaleerde. Luchtbombardementen begonnen. Het conflict mondde uit in een heuse burgeroorlog, die steeds grimmiger werd. Andere landen mengden zich, en uiteindelijk ook terreurorganisatie ISIS. De crisis leidde al tot honderdduizenden doden en miljoenen vluchtelingen.

Toen de situatie steeds uitzichtlozer werd, besloot ik om te vluchten. De tocht ondernam ik alleen: het was te gevaarlijk om die te ondernemen met mijn kinderen. Na enkele weken kwam ik aan in Turkije. Na 3 jaar daar gewerkt te hebben, ben ik verder getrokken. Samen met zo'n 1500 anderen heb ik te voet verschillende landen doorkruist, waaronder Griekenland en Macedonië, op weg naar Duitsland. Na ongeveer 16 dagen kwamen we eindelijk aan bij de Duitse grens.

Sinds 2016 woon ik in België en intussen al bijna 2 jaar in Moerbeke. Ik werk in het woonzorgcentrum, een gezellige werkplek. De bewoners en collega's noemen me 'Mo', dat is iets makkelijker dan Mohammed. Ik kende België niet, maar hoorde dat dit een goed en welvarend land is, dus besloot ik hierheen te komen. Gelukkig bleken de verhalen waar te zijn: België is geweldig. Zodra ik mijn papieren in orde had, regelde ik die van mijn kinderen. Maar door een administratieve fout duurde het uiteindelijk nog bijna 2 jaar voor ik ze in België in mijn armen kon sluiten. Ik had ze 5 jaar niet gezien!

Die eerste periode was ontzettend zwaar. Ik was erg bang en verdrietig, zowel tijdens mijn tocht als tijdens mijn eerste jaren hier. Het kostte me moeite om Nederlands te leren, vooral omdat ik me erg veel zorgen maakte over mijn familie in Syrië. Mijn hoofd zat te vol met stress en

zorgen, waardoor een nieuwe taal er moeilijk bij kon. Gelukkig is mijn Nederlands de laatste jaren flink verbeterd nu ik mijn gezin hier bij mij heb. Het is voor mij erg belangrijk om goed Nederlands te kunnen spreken: als je hier wilt blijven, moet je de taal leren. Enkel mijn ouders wonen nog in Syrië. Over hen maak ik me nog dagelijks zorgen. Ze hebben amper elektriciteit dus ik kan ze maar sporadisch bereiken. Als er dan gevechten of bombardementen zijn, doe ik geen oog dicht.

Ondanks mijn zorgen voel ik me hier in België en vooral in Moerbeke wel thuis en gelukkig. Ik voel me ook nog steeds verbonden met Syrië, ook al woon ik duizenden kilometers ver. Dit gevoel zit in kleine dingen. Bijvoorbeeld in de omgeving waar ik woon. De Moervaart brengt me in gedachten terug naar een geliefde plek in Afrin. Dat is de stad waar ik vandaan kom. Ze ligt in het noordwesten van Syrië,

“De Moervaart brengt me in gedachten terug naar een geliefde plek in Afrin.”

zo'n 16 kilometer van Aleppo, en heeft een Koerdische meerderheid. Net als hier in Moerbeke, is er daar een beek waarlangs bomen staan. Al zijn het hier in Moerbeke gewone bomen en geen olijfbomen. Want iedereen in Syrië weet dat je voor de beste olijfolie in Afrin moet zijn. Als ik langs de Moervaart loop, denk ik altijd aan Syrië.

Ook tijdens het samenzijn met mijn vrienden, wanneer we samen lachen en kaart spelen, voel ik me verbonden met Syrië en denk ik aan vroeger. Dat komt ook doordat de mensen hier zo vriendelijk zijn, of het nu op straat, op het werk of in de winkel is. Daardoor heb ik goede vrienden gemaakt, zowel Belgen als Syriërs en mensen met roots elders in de Arabische wereld. We drinken samen koffie of gaan iets eten. Soms spreken we in het weekend af in Lokeren, om samen kaart te spelen en baklava te bakken. En daarna alles op te eten natuurlijk (*lacht*). Ook als ik Syrische gerechten klaarmaak, denk ik terug aan mijn jeugd en aan vervlogen tijden.

Ondanks dat ik in de loop van mijn vlucht en tijdens grenscontroles alle bezittingen ben kwijtgeraakt, zelfs mijn kleren, koester ik nog steeds vele herinneringen, vastgelegd in een handvol foto's op mijn gsm. Maar mijmeren over het verleden heeft geen zin. Ik wil me op de toekomst richten en die toekomst is hier in België. Terugkeren naar Syrië zal nooit meer een optie zijn vanwege de voortdurende oorlog en de verwoesting van alles wat eens bekend en vertrouwd was (*met een gebroken stem*). Het bloedvergieten stopt niet. Achteruitkijken helpt niet. Mijn heden en toekomst liggen hier, waar ik een nieuw leven probeer op te bouwen.

Als ik denk aan migratie, wil ik graag dat mensen begrijpen dat segregatie geen antwoord is. Het is belangrijk om samen te komen, open te staan voor anderen en vriendelijk te zijn. Ik kijk naar de toekomst en herhaal tegen mezelf: 'Inshallah, het komt goed', om de hoop levend te houden.